

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

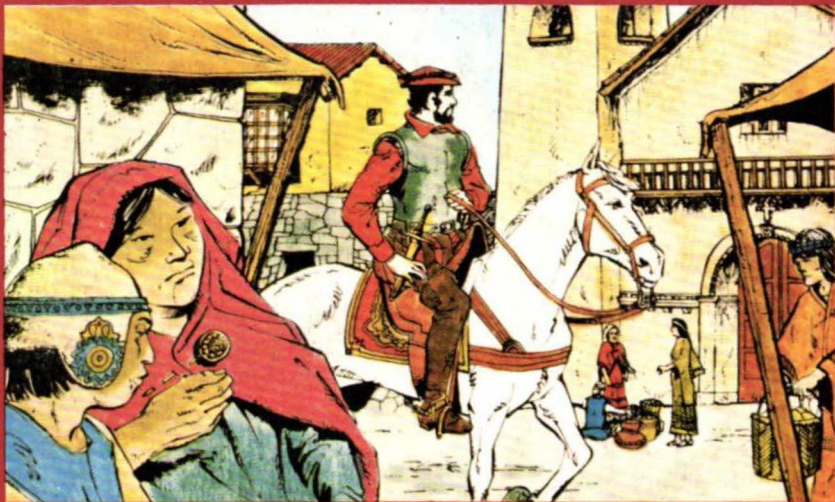
<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

RESİMLERLE İNSANLIK TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ

AMERİKA KİTASI III
Kolonileşme dönemi

KARACAN RESİMLERLE İNSANLIK TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ

Copyright: Daniel Mallo-Editorial Pansa S.A., Mexico
Türkiye'de Yayın Hakkı: KARACAN YAYINLARI/ONK

Karacan Yayınları A.Ş. adına sahibi: **ALİ KARACAN**
Sorumlu Genel Yayın Yönetmeni: **ALİ SAYDAM**
Mali Koordinatör: **ÖZHAN KÜÇÜKTOPUZLU**
Teknik Koordinatör: **OĞUZ DEMİRCİOĞLU**

Yazı İşleri Müdürü: **ERCAN ALTAZLI**
Yazı İşleri Yardımcısı: **DENİZ DAĞDELEN**

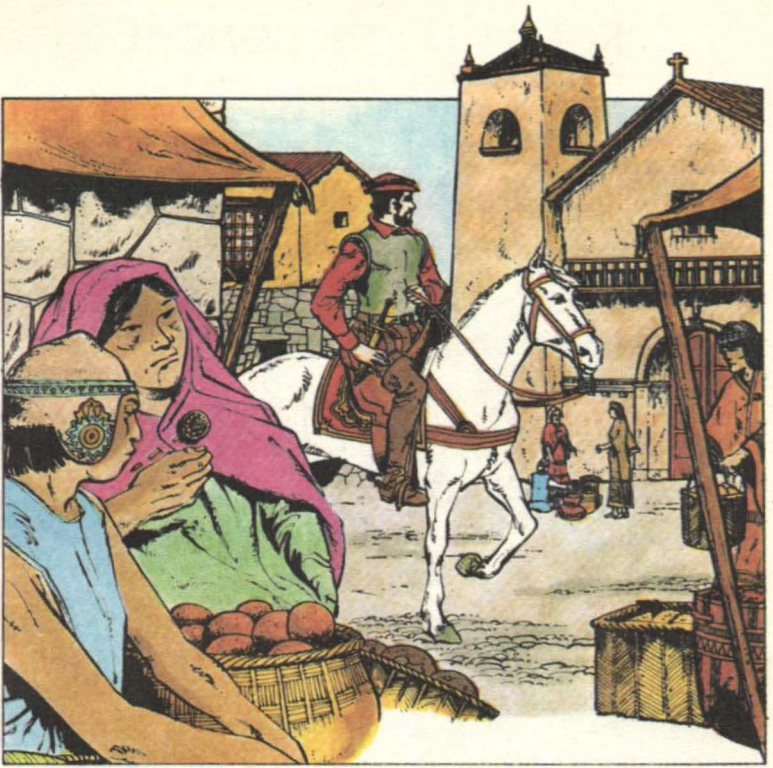
Teknik Yönetmen: **ERTAN GÜKEMRE**
Teknik Müdür: **NURETTİN ÖZAKSEL**
Teknik Müdür Yardımcısı: **M. SABİT UÇUK**
İlan ve Halkla İlişkiler Müdürü: **ESER NOYAN**
Satış Müdürü: **COŞKUN GÜNGÖRER**

**Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın
20.2.1984 tarih ve 01771 sayılı, 3.4.1984
tarih ve 2152 sayılı, 15.10.1984 tarih ve
6125 sayılı kararları ile ilk 15 sayısını özel-
likle ilkokul 4. ve 5. sınıf öğrencileri ile orta-
okul öğrencilerine tavsiye edilmiş olup, bu
sayısı da onaya sunulmuştur.**

Renk Ayrımı: **ÇALI GRAFİK**
Baskı: **HÜRRİYET OFSET A.Ş. HALKALI/İSTANBUL**
Kapak Baskısı: **NADİR BASİMEVİ**

Adres: **KARACAN YAYINLARI**, Basın Sarayı, Cağaloğlu-İstanbul.
Tel: 527 00 34 - 526 69 00 Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Fiyat: 250 TL/Kıbrıs'ta: 330 TL

KOLONİLEŞME DÖNEMİ

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantex.org>

KOLONİLEŞME DÖNEMİ

AMERİKA KİTASI, KEŞFİ İZLEYEN 50 YIL İÇİNDE HEMEN HEMEN BÜTÜNÜYLE FETHEDİLMİŞ VE YERLİ HALKI EGEMENLİK ALTINA ALINMIŞ DURUMDAYDI.

BUNU BAŞARAN İSE BİR AVUÇ İSPANYOL ASKERİYDİ. İSPANYOLLAR TAMAMEN YABANCISI OLDUKLARI BU UÇSUZ BUCAKSIZ TOPRAKLARDA, KENDİLERİNDEN SAYICA KAT KAT ÜSTÜN OLAN KİTA HALKINI KISA ZAMANDA EGEMENLİKLERİ ALTINA ALMAYI BAŞARMISLARDI.

TABI BUNUN İÇİN SADECE ASKERİ
ÜSTÜNLÜK YETERLİ DEĞİLDİ. BU KONUDA
EN BÜYÜK DESTEĞİ, DÜŞMANLARININ
TAS VE BRONZDAN YAPILMIŞ SİLÂHLA-
RINA KARŞI, DEMİRDEN TEÇHİZAT-
LARI VE ATEŞLİ SİLÂHLARI
İLE SAĞLIYORLARDI.

BUNUN YANI SIRA HENÜZ
AMERİKA KITASINDA TANIN-
MAYAN VE ASKERE GÜYÜK
BİR HAREKET KABİLİYETİ
KAZANDIRAN AT VE...

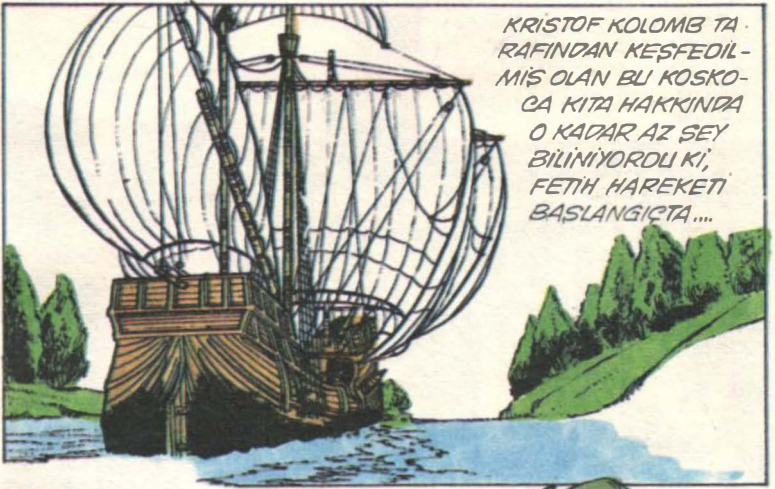

... EĞİTİLMİŞ KÖPEK DE
BU AMANSIZ MÜCADE-
LEYİ KAZANMADA EN
BÜYÜK YARDIMCILARIY-

DI. ZİRA KIZILDERİLİLER KÖPEKLERDEN FAZLASIYLA
KORKUYORLARDI.

ZAFERE GÖTÜREN DİĞER NEDEN-
LERDEN BİRİ DE, DOĞUDAN GELEN
SAKALLI BEYAZ ADAMIN, YANI
CORTES'İN AZTEKLERCE
TANRI QUETZALCOATL İLE
ÖZDEŞLEŞTİRİL -
MESİYDİ,

KRİSTOF KOLOMB TA-
RAFINDAN KEŞFEDİL-
MİŞ OLAN BU KOSKO-
CA KİTA HAKKINDA
O KADAR AZ ŞEY
BİLİNİYORDU Kİ,
FETİH HAREKETİ
BAŞLANGIÇTA

... BELİRLİ BİR HAREKÂT PLANIN-
DAN YOKSUN OLARAK YÜRÜTÜLDÜ.
BU NEDENLE DE BİR AVJIC MACERA-
PERESTİN TEKELİNDE KALDI.

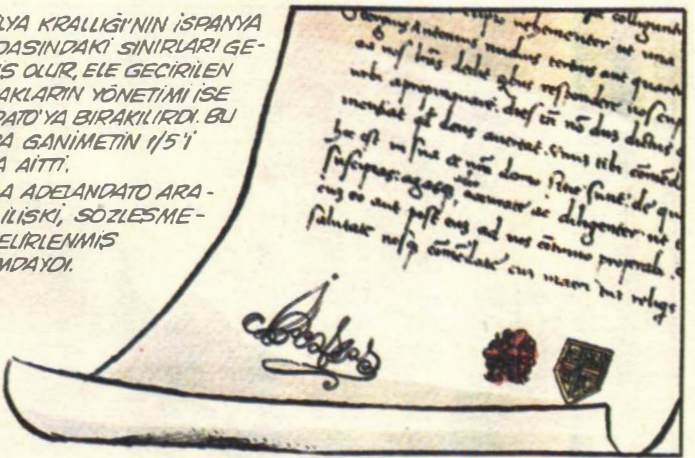
DAHA SONRA DURLUMA EL KO-
YAN KASTILYA KRALLIĞI İLK ETAP-
TA O GÜNE KADAR İSPANYA'DA
MAĞRİPLİLERE KARŞI UYGULAN-
MIŞ OLAN....

.... "ADELANDATO" SİSTEMİNİ YÜRÜRLÜĞE KOYDU. KRALIN İZNİYLE
HAREKETE GEÇEN ADELANDATO, BÜTÜN MASRAFLARI KENDİSİ TARA-
FINDAN KARŞILANAN DÜZENLİ BİR ORDU KURMAKLA GÖREVLENDİRİLDİ
VE BUNUNLA YAKIN DOĞU'YA KARŞI TARAFLARIN SALDIRIRDI. BU SA-
DİRİ ZAFERLE NİHAYETLENDİĞİ TAKDİRDE....

...KASTİLYA KRALLIĞI'NIN İSPANYA
YARIMADASINDAKİ SINIRLARI GE-
NİŞLEMİŞ OLUR, ELE GEÇİRİLEN
BU TOPRAKLARIN YÖNETİMİ İSE
ADELANDATO'YA BIRAKILIRDI. BU
DURUMDA GANİMETİN 1/5'İ
KRALA AITTI.

KRALLA ADELANDATO ARA-
SINDAKİ İLİŞKİ, SOZLEŞME-
LERLE BELİRLENMİŞ
DURUMDAYDI.

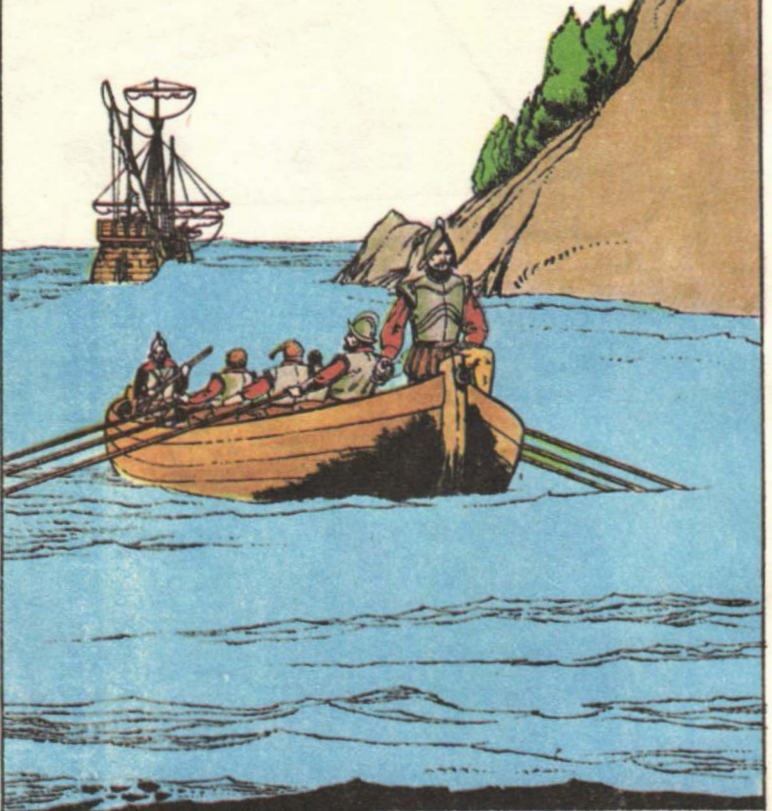

GENELLİKLE TİCARİ KURULUŞLAR VE
BANKERLERDEN ALINAN BORÇLA YÜRÜTÜLEN
HAREKÂT SIRASINDA ELE GEÇİRİLEN
DEĞERLİ MADENLER, DAHA SONRA
BU BORÇLARI ÖDEMEDE BÜYÜK
KOLAYLIKLAR SAĞLIYORDU.

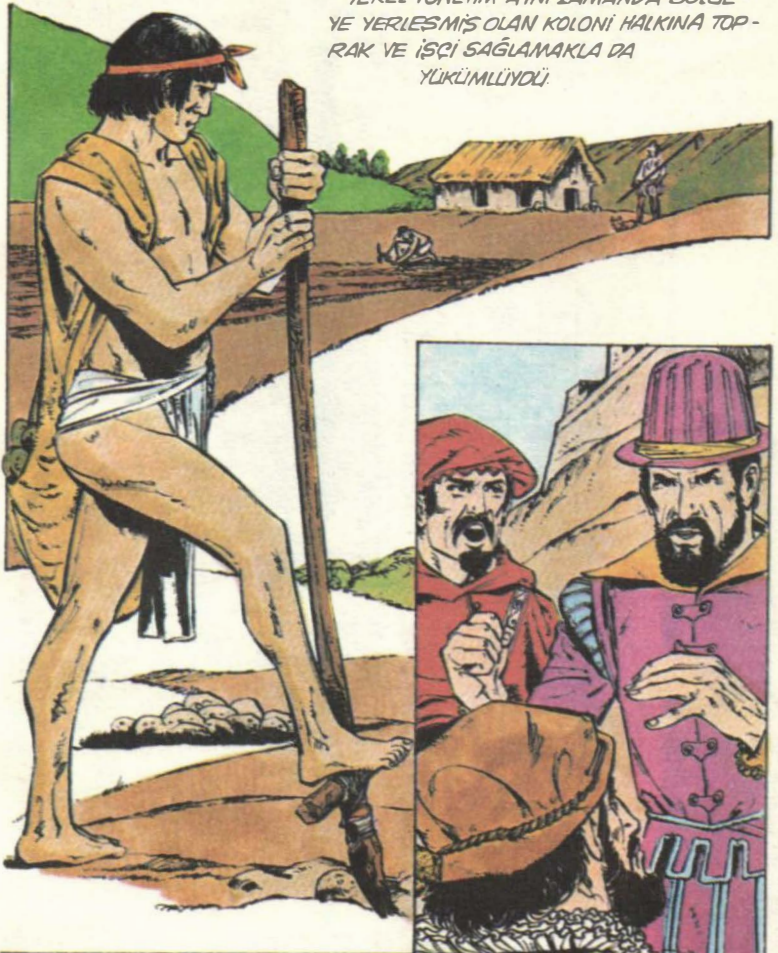
AMERİKA KİTASINI FETHETMEKLE GÖREVLENDİRİLEN
ADELANDATO, TASIDIĞI VALİ, YARGIÇ VE BAŞ KAPTAN GİBİ
SIFATLARLA BÖLGEDEKİ EN ÜST YETKİLİ DURUMUNDAYDI.

YEREL YÖNETİM KRALLIK YASALARINA UYMAK
ZORUNDA OLDUĞU HALDE, KRAL ZAMAN ZAMAN
BAŞKENTE OLAN UZAKLIK NEDENİYLE....

... BÖLGEDE MALİYE İLE İLGİLİ
YASALARI DENETLEMekte BÜYÜK
ZORLUK ÇEKMEKTEYDİ,

YEREL YÖNETİM AYNI ZAMANDA BÖLGE-
YE YERLEŞMİŞ OLAN KOLONİ HALKINA TOP-
RAK VE İŞÇİ SAĞLAMAKLA DA
YÜKÜMLÜYDÜ.

BU TOPRAK VE İŞÇİ DAĞITIMI KONU-
SUNDA TİPKİ GANİMETLERİN PAYLAŞTIRILMA-
SINDA OLDUĞU GİBİ SIK SIK KOMUTANLAR
ARASINDA KANLI ÇARPIŞMALAR VE İSYANLAR
MEYDANA GEİRDİ.

İSPANYOLLARIN XVI. YÜZYIL
BASLARINDA AMERİKA KITASIN-
DA GERÇEKLEŞTİRDİKLERİ KOLO-
NİLEŞME HAREKETİ, BATILI BÜYÜK
DEVLETLERİN DÜZENLEDİĞİ DENİZ-
ASIRI YOLCULUKLARLA AYNI
DÖNEMDE BAŞLADI.

PORTEKİZ, İNGİLTERE,
FRANSA VE HOLLANDA GİBİ
BÜYÜK DEVLETLER TESKİLAT-
LANMADA İSPANYOL MODELİ-
Nİ ÖRNEK ALYORLARI.

BU DÖNEMDE AVRUPA EKONOMİSİNE
MERKANTİLİZM HÂKİMİDİ. BİR BAŞKA DE-
YİŞLE ÜLKELERİN EKONOMİK GÜÇÜ, SA-
HIP OLDUKLARI DEĞERLİ MADENLERE
GÖRE ÖLÇÜLÜRDÜ.

AVRUPA, ADI GEÇEN
MADENLER AÇISINDAN
YETERİNCE ZENGİN OLMA-
DIGINDAN SORUNUN
ÇÖZÜMÜ İÇİN YENİ YOLLAR
ARANMAYA BAŞLANDI VE
İLK İS OLARAK DİŞ
TİCARETE ÖNEM
VERİLDİ.

MERKANTİLİZMDE "ÇOK İHRACAT-
AZ İTHALAT" İLKESİNİN GEÇERLİ OLMA-
SI İTHALATI KISMAI GEREKLİ
KILMAKTAYDI.

KOLONİLER, ÜRETTİKLERİ DEĞERLİ MADENLER
VE HAMMADDELER AÇISINDAN MERKANTİLİST
BİR SİSTEM İÇİN SON DERECE GEREKLİYDİLER,

İSPANYA'NIN AMERİKA Kİ-
TASINDAKİ KOLONİLERDEN YÜK-
LEDİĞİ MALLARIN BAŞINDA
ALTIN, GÜMÜŞ, ŞEKERKAMISI,
KAKAO VE Tütün GELİRDİ.

ÖTEKİ SÖMÜRGEÇİ İMPARA-
TORLUKLAR İSE BAHARAT, İPEK,
FİLDİŞİ VE AFRIKALI ZENCİ KÖLE
TİCARETİNDE İLERİNDİLER.

*DIS TICARETİ DENETLEMEK AMA-
CIYLA KURULAN DEVLET TEKKELLERİ,
KOLONİLERDEN ELDE EDİLEN MAL-
LARIN TOPLANMASI VE SEVKİYA-
TIYLA İLGİLENİRDİ.*

*DENİZ TİCARETİNİ DE ELLERİNDE
BULUNDURAN BU GÜÇLER, KÖLE (AFRİKA),
BAHARAT (ASYA) VE DEĞERLİ MADEN
(AMERİKA) TİCARETİNİ DE ELLERİNDE
BULUNDURUYORDU.*

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

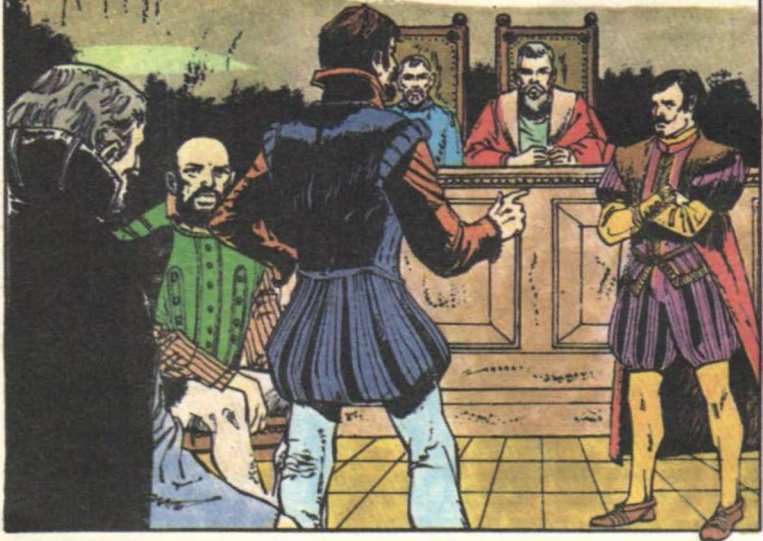

AMERİKA KITASINDAKİ KAYNAKLARIN
GİDEREK BÜYÜK ÖNEM KAZANMASIYLA
BİRLİKTE ADELANDATO'LAR DA YERLERİNİ
KRAL TARAFINDAN TAM YETKİYLE ATANAN
GENEL VALİLERE
BIRAKTILAR.

KITADA KURULMUŞ OLAN İKİ BÜYÜK GENEL
VALİLİK YENİ İSPANYA VE PERU İDİ. GENEL VA-
LİLİKLERDEN SONRA ONLARA BAĞLI
VALİLİKLER GELİRDİ.

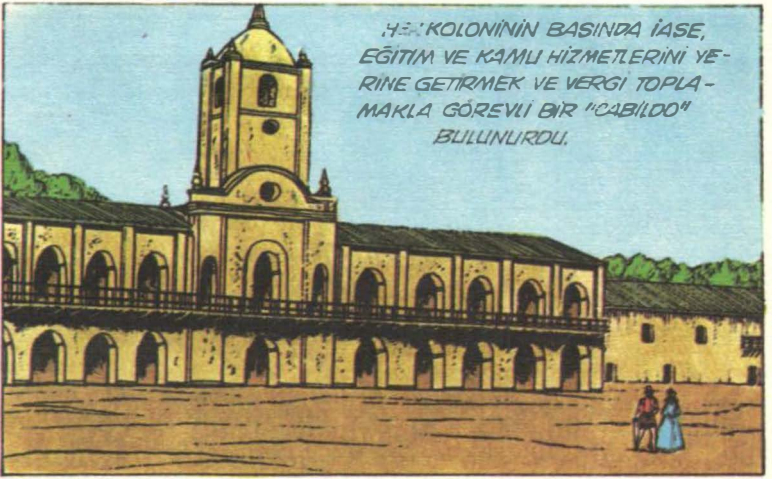
İSPANYOLARA AİT KOLONİLERDE KURULMUŞ
OLAN BAŞLICA KURUMLAR "AUDENCIA" LAR VE "CA-
BILDO" LARDI. AUDENCIA' LARIN ANA GÖREVİ BÖLGE-
DE ADALETİ TEMSİL ETMEKTİ.

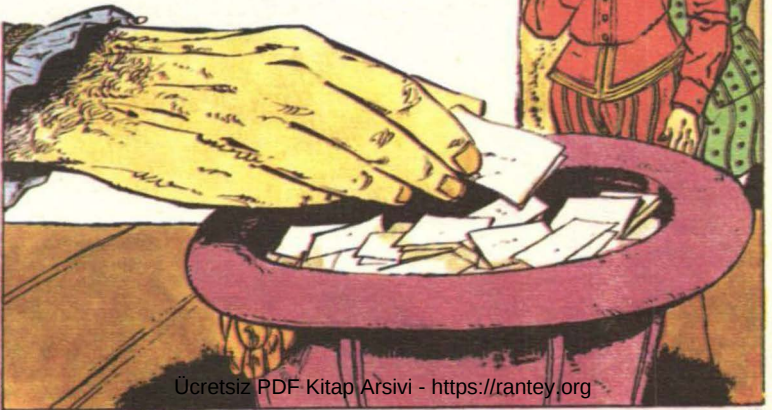
AYRICA YERLİ HALKA ÖDENEN
LÜCRETLERE AİT SORUNLARLA İL-
GİLENİRLER, DEVLET GÖREVLİLERİ-
NİN ÇALIŞMALARINI DENETLER-
LER VE İDARİ BİRTAKIM İŞLERE
BAKARLARDI.

HER KOLONİNİN BASINDA İASE,
EĞİTİM VE KAMU HİZMETLERİNİ YE-
RİNE GETİRMEK VE VERGİ TOPLA-
MAKLA GÖREVLİ BİR "CABILDO"
BULUNURDU.

CABILDO'LAR OKUMA-YAZMA BİLEN
EVLİ BEYAZLAR ARASINDAN SEÇİLİRDİ.
ARANAN DİĞER ŞARTLAR İSPANYOL UYRUKLU
VEYA AMERİKA DOĞUMLU OLMAK VE
BÖLGEDEN İNANET ETMEKTİ.

GENEL VALİLİK YA DA VALİLİK-
LERİN ÜCRE KÖŞELERİNDE CA-
BİLDÖ'LARA MERKEZDEN DAHA
BÜYÜK GÖREVLER DÜŞMEK-
TEYDİ,

EL KONULABİLİR HER TÜRLÜ DEĞERLİ
EŞYANIN İSPANYA'YA TASINMASINDAN
SONRA KOLONİ EKONOMİSİNDE BU
KEZ ALTIN VE GÜMÜŞ MADENLERİ-
NİN İŞLETİLMESİNE HIZ VERİLDİ.

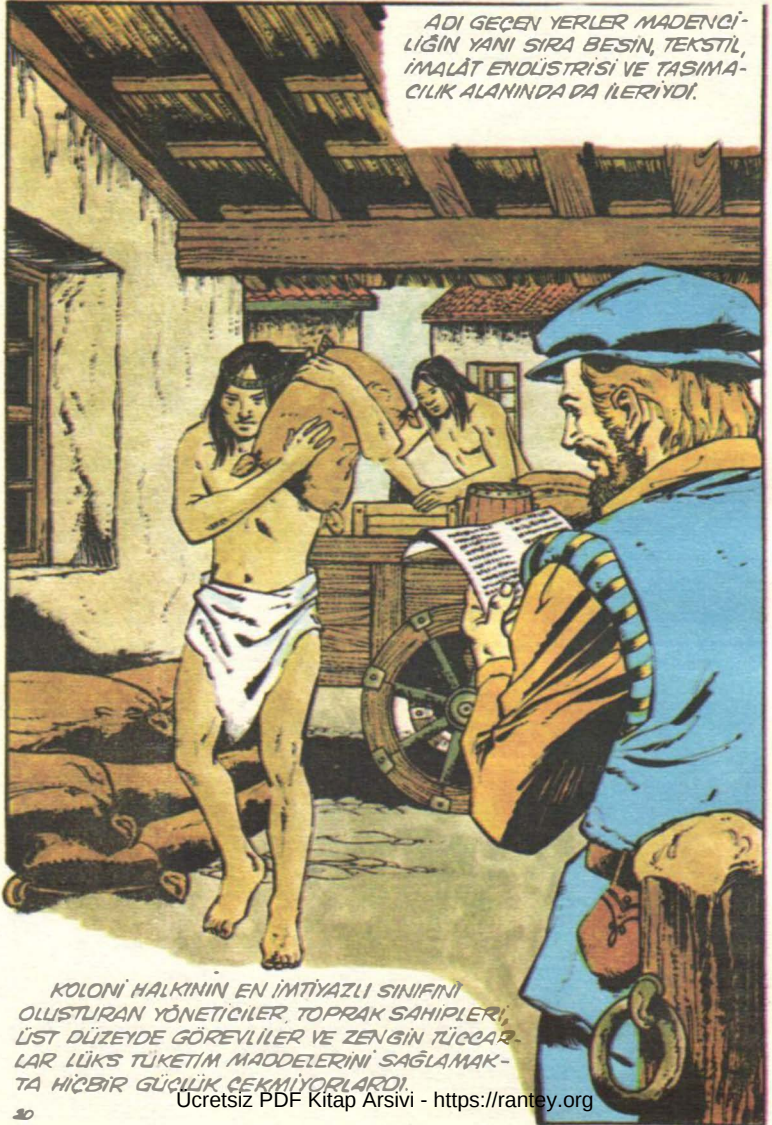
DEĞERLİ MADENLER AÇISINDAN
ZENGİN KAYNAKLARA SAHİP OLAN
MEXİKA, KOLOMBİYA VE BOLİVYA
MADENCİLİĞİN GELİŞMESİYLE BİR-
LİKTE KISA SÜREDE KALABALIK Bİ-
RER YERLEŞİM BÖLGESİ HALİNE
GELDİ.

1545' TE ZENGİN GÜMLÜŞ YATAKLARINA
SAHİP OLDUĞU ANLAŞILAN POTOSİ (BO-
LİVYA) ADETA AVRUPA ŞEHİRLERİYLE
BOY ÖLÇÜŞEBİLECEK DURUMA
GELMİŞTİ.

ADI GEÇEN YERLER MADENCİ-
LİĞİN YANI SIRA BESİN, TEKSTİL,
İMALÂT ENDÜSTRİSİ VE TASIMA-
CILIK ALANINDA DA İLERİYDİ.

KOLONİ HALKININ EN İMTİYAZLI SINIFINI
OLUŞTURAN YÖNETİCİLER, TOPRAK SAHİPLERİ,
ÜST DÜZEYDE GÖREVLİLER VE ZENGİN TÛCCAR-
LAR LÛKS TÜKETİM MADDELERİNİ SAĞLAMAK-
TA HİÇBİR GÜÇLÜK ÇEKMİYORLARCI.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

İSPANYA'DAN GETİRTİLEN
LÜKS TÜKETİM MALLARININ
ALIM SATIMINDA ETKİN BİR
DEVLET TEKELİ HÂKİMDİ VE
BU MALLARA AĞIR VERGİ
UYGULANIYDI.

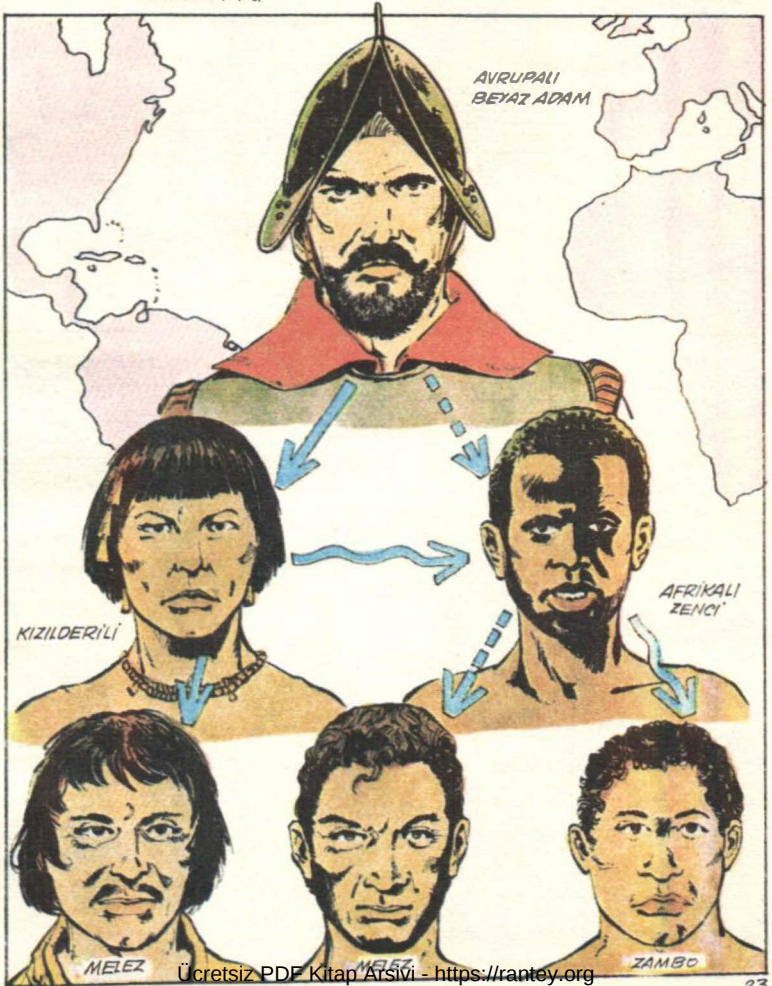

YAYGIN BİR BİÇİMDE TÜKE-
TİLEN TARIM ÜRÜNLERİ VE EL
SANATLARI KONUSUNDA İSE
KOLONİLER ARASI ÇAĞ BİR
TİCARET MEVCUTTU.

BUGÜN ORTA AMERİKA
ADI VERİLEN MEKSİKA VE
PERU, GEREK MADEN KAY-
NAKLARI, GEREKSE TARIM
VE EL SANATLARI KONUSUN-
DAKİ GELİŞMİŞ DÜZEYLERİ
İLE İSPANYOLLARA AIT TOP-
RAKLARIN EN ÖNEMLİ BÖLÜ-
MÜNÜ OLUŞTURMAKTAYDI-
LAR.

SOSYAL AÇI-
DAN KOLONİ
HALKINI OLUS-
TURAN BAŞLI-
CA GRUPLAR,
AVRUPALI
BEYAZLAR....

...KIZILDERİLİLER VE AFRIKALI ZENCİ KÖLELERDİ. BUNLARIN BİRLEŞ-
MESİNDEN ÜÇ AYRI TIP İNSAN DOĞDU: İSPANYOL VE KIZILDERİLİ ANNE
-BABADAN DOĞAN MELEZLER, BEYAZ VE SİYAH ANNE-BABADAN
DOĞAN MELEZLER VE ZENCİ VE KIZILDERİLİ ANNE-BABADAN DOĞAN
ZAMBOLAR.

SIYASI VE ASKERİ MAKAMLARIN
TAMAMI BEYAZLAR TARAFINDAN
İSGÂL EDİLMİŞ DURUMDAYDI.

ANCAK BÜTÜN BEYAZLARIN KANLI KARŞI-
SINDA ÜST OLDUĞU SÖYLENEMEZDİ. İSPANYA
DOĞUMU OLANLAR, ÜLKENİN MENFAATİ
AÇISINDAN DAHA GÜVENLİ OLDUKLARI
GEREKİĞİYLE KOLONİLERDE DOĞMUŞ
OLANLARDAN DAHA ÜSTÜN TUTULUR VE
YÖNETİMLİK GÖREVİ KRAL TARAFINDAN
BUNLARA VERİLİRDİ.

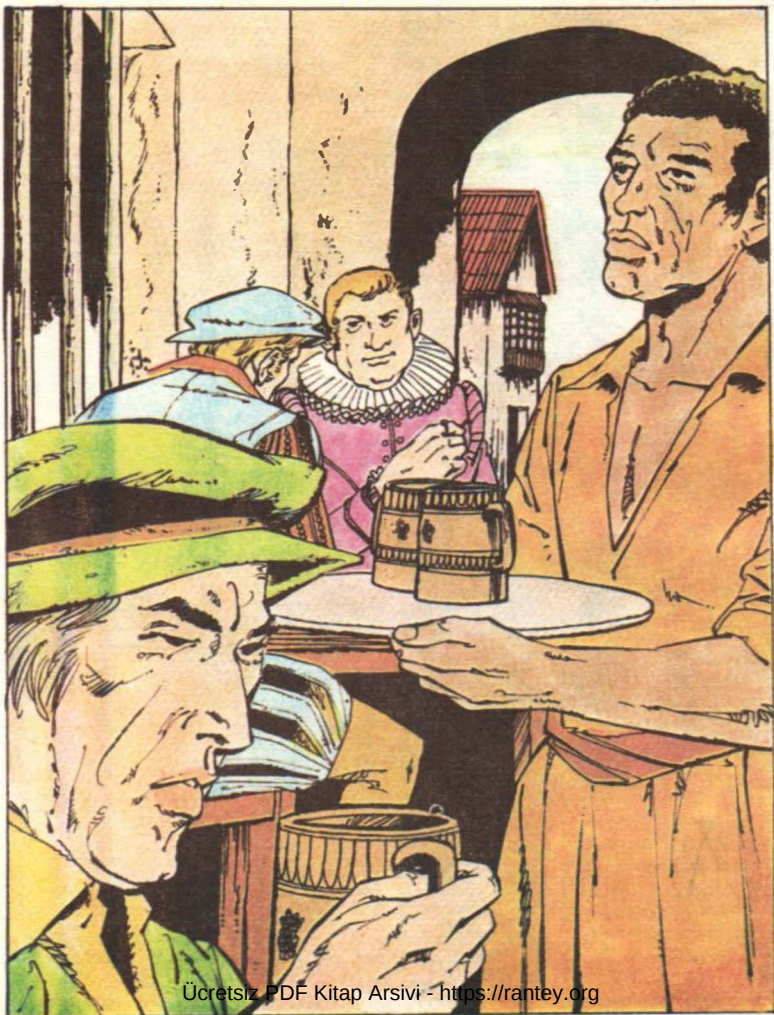

BEYAZLAR ARASINDAKİ EŞİTSİZLİĞİN
BİR DİĞER NEDENİ DE EKONOMİK ÜS-
TÜNLÜKTEN KAYNAKLANMAKTAYDI. BAZI
TÜCCAR VE BÜYÜK TOPRAK SAHİBİ KİMSE-
LER, SERVETLERİ SAYESİNDE SİYASİ, ASKERİ
VE DİNİ GÖREVLERİ NEDENİYLE TOPLUMUN EN
ÜST SINIFINI OLUŞTURAN KİMSELER ARASINA
DA DAHİL OLABİLİYORLAR, BU KİMSELERİN ÇO-
ÇUKLARI, AMERİKAN LİSE VE ÜNİVERSİ-
TELERİNE GİDERKEN....

...ZENGİN TİCCAR
VE TOPRAK SAHİP-
LERİNİN ÇOCUKLARI
İSPANYA'DA EĞİTİM
GÖRME SANSINA
SAHİP OLUYOR-
LARDI,

ONLARDAN SONRA SIRAYI YİNE BEYAZLARDAN OLUSAN İKİNCİ DE-
RECEDEKİ DEVLET GÖREVLİLERİ, KÜÇÜK ESNAF VE KÜÇÜK ÇİFTLİK SA-
HİP'ERİ İLE İŞÇİLER, MEMURLAR, ASK'ERLER VE RAHİPLER ALIRDI.

KIZILDERİLİLER KRALIN ÖZGÜR VASALLARI
STATÜSÜNDEYDİLER, BUNA RAĞMEN YAŞAM-
LARINI ÇOK ZOR KOŞULLAR ALTINDA SÜR-
DÜRMEK ZORUNDA BIRAKILMIŞLARDI.

KOLONİDEKİ ÇALIŞMA HAYATI ÇOK SAYIDA
TEŞEKKÜL TARAFINDAN YÖNLENDİRİLMEK-
TEYDİ, MESELA "ENCOMIENDA" ADLI KURU-
LUŞUN BAŞINDA "ENCOMENDERO" ADLI BİR
İSPANYOL BULUNUR VE BU KİŞİYE
AIT TOPRAKLAR BİR GRUP KIZILDE-
RİLİ TARAFINDAN EKİLİP
BİCİLİRDİ.

ENCUMENDERO YERLİ HALKIN HER
TÜRLÜ HAKKINI SAVUNMAK, İHTİYAÇLARINI
KARŞILAMAK VE ONLARIN DİNİ EĞİTİMLERİ
İLE İLGİLENMEKLE YÜKÜMLÜYDÜ.
BUNUN KARŞILIĞINDA
KENDİSİNE....

2. MİKTAR GÜMLÜŞ VEYA ELDE EDİLEN
BİR BÖLÜMÜ VERİLİRDİ.

KIZILDERİLİLERİ BELİ BİR ÜCRET
KARŞILIĞINDA BAZI İŞLERDE ÇALIŞ-
TIRMAK MÜMKÜNDÜ ANCAK...

.. GENELLİKLE BU KURAL
GÖZ ÖNÜNDE TUTULMAZ VE
KIZILDERİLİLER EN AĞIR
İŞLERDE ÇALIŞMAYA
ZORLANIRDI.

BİR DİĞER RESMİ KURULUŞ, İNKÂ
MODELİNDEN ESİNLENEREK OLUŞTU-
RULAN "MITA" LARDI VE İSPANYOLLA-
RA İŞÇİ SAĞLAMAKLA YÜKÜMLÜYDÜ.
BU İŞÇİLERE "MITAYO" LAR ADI
VERİLİRDİ.

GENELLİKLE MADENLERDE
ÇALIŞTIRILAN MITAYO'LAR YA-
SAMLARINI ÇOK GÜÇ SARTLAR-
DA SÜRDÜRÜRLER, BU DA ZA-
MAN ZAMAN TOPLU ÖLÜM
OLAYLARININ ARTMASINA
SEBEB OLDU.

KANLINA GÖRE MİTA BU İŞÇİLERE
EMEKLERİ KARŞILIĞINDA BELİ
BİR ÜCRET VERMEK ZORUNPADI.
ANCAK BU GENELLİKLE ÇOK DÜŞÜK
TUTULURDU.

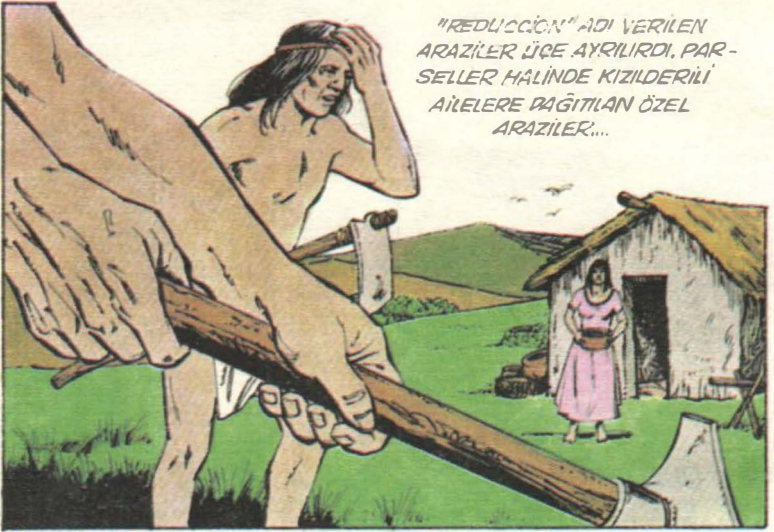

ÜÇÜNCÜ KURULUŞ, GÖÇEBE YA DA YARI-
GÖÇEBE BİR HAYAT SÜREN KIZILDERİLİ-
LERİ YERLEŞİK BİR TOPLUM HALİNE GE-
TİRME AMACINI GÜDEN "REDUCCION"-
LARDI.

BURALARDA KIZILDE-
RİLİLERE PRATİK TARIM
USULLERİ ÖĞRETİLİR'Dİ.

"REDÜCCİON" ADI VERİLEN
ARAZİLER ÜÇE AYRILIRDI. PAR-
SELLER HALİNDE KIZILDERİLİ
AİLELERE DAĞITILAN ÖZEL
ARAZİLER....

...KABİLENİN HAYVANLARI
İÇİN AYRILAN OTAKLAR
VE....

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

... KAMU ARAZİLERİ, ORTAKLASA
EKİP BİÇİLEN KAMU ARAZİLERİNDEN
SAĞLANAN GEİR YİNE HASTANE, OKUL
GİBİ KAMU HİZMETLERİNE AYRILIYDI.

BASKA BİR DEYİŞLE REDUCCION'
LARDA YASAYAN KIZILDERİLİLER
KOLONİ HALKINDAN UZAK BİR YA-
ŞAM SÜRERLER VE KENDİ YAĞ-
LARIYLA KAVRULURLARDI.

YERLİ HALKIN KÜÇÜK BİR BÖLÜMÜ VERGİ-
LERİ TOPLAMAKLA GÖREVLİ İSPANYOL ASILLI
BİR YETKİLİNİN GÖZETİMİNDE ÖZERK BİR
YÖNETİME SAHIPTI.

REDUCCION'LARIN İÇİNDE
EN TANINMIŞ OLANLARI, CİZVİT
TARİKATINA MENSUP RAHİP-
LER TARAFINDAN ARJANTİN'İN
KUZEBATISIYLA ONA KOMSU
YÖRELERDE (PARAGUAY, BRE-
ZİLYA) KUKULANLARDI.

ÇALIŞMA SİSTEMLERİNİN TEMELİNDE İŞBÖLÜMÜ YATAN VE "MİSYON" ADI VERİLEN BU TOPLULUKLAR GİDEREK GELİŞTİLER.

YÖREDE YAYGIN BİR BİÇİMDE EKİLEN PARAGUAY ÇAYI ADLI BİTKİNİN TİCARETİ MİS-YÖNERLERİN TEKELİNDEYDİ.

MİSYON, TARİKAT LÜYELERİ ARASIN-
DA ÜST DÜZEYDE BİR YETKİLİ TARA-
FINDAN İDARE EDİLİR, DİĞER GÖ-
REV VE SORUMLULUKLAR RAHİPLER
VE BURADA GÖREVLİ KIZILDERİLİLER
TARAFINDAN PAYLASILIRDI.

YERLİLERİN DİLİNDE KONUŞAN
RAHİPLER ONLARI İŞE TESVİKTE
BÜYÜK BAŞARI SAĞLIYORLAR VE
BÖLGESEL EL SANATLARININ
GELİŞMESİNE KATKIDA BULUNU-
YORLARDI.

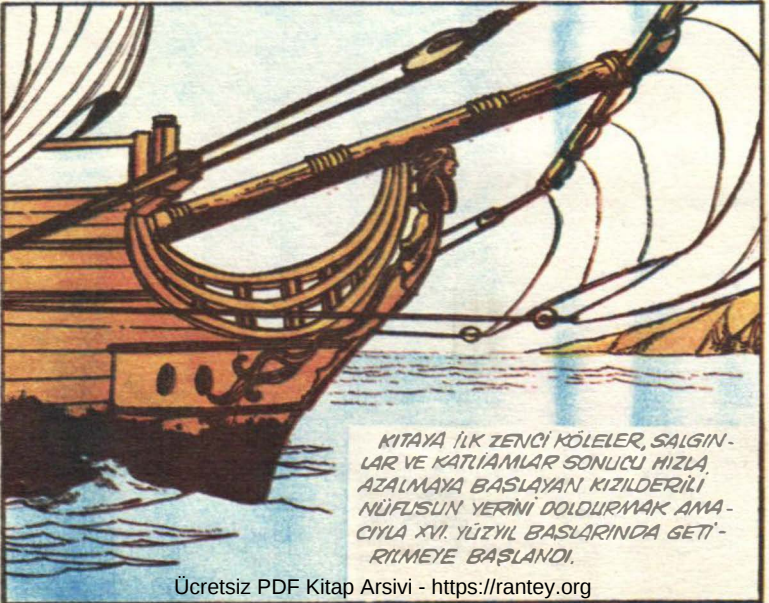
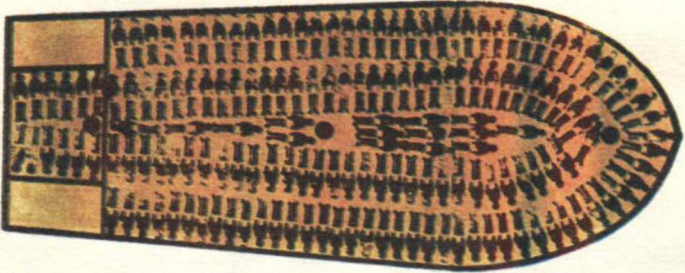
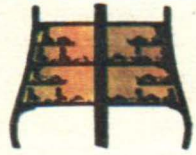

MİSYONERLER KIZILDERİLİLERE İSPANYOLLAR VE KOLONİ HALKINDAN DAHA İYİ SARTLAR SAĞLAMAKTAYDILAR. BU NEDENLE BÖLGEDEKİ ETKİNLİKLERİNİN GİDEREK ARTMASI, KRALLA ARALARININ AÇILMASINA YOL AÇTI VE İSPANYA KRALI III. CARLOS 1767'DE CİZVİT TARİKATINA BAĞLI BÜTÜN DİN ADAMLARINI KOLONİLERDEN UZAKLAŞTIRDI.

CİZVİTLERİN KİTADAN AYRILMASIYLA ESKİ GÜÇLERİNİ KAYBEDEN MİSYONERLER SİVİL YÖNETİCİLERLE DİĞER TARİKAT ÜYELERİNİN İDARESİ ALTINA GİRMEK ZORUNDA KALDILAR.

İSGÜCÜ SAĞLAMA AÇISINDAN YARARLANILAN BİR DİĞER KAYNAK AFRIKALI ZENCİ KÖLE TİCARETİYLE UĞRAŞAN İNGİLİZ, FRANSIZ, HOLLANDALI VE PORTEKİZLİ TÛCCARLARDI. ZENCİ KÖLE TİCARETİ İSPANYOLLARA YASAK OLDUĞUNDAN YABANCILAR BU İŞTEN BÜYÜK FAYDALAR KAZANMAKTAYDILAR.

KITAYA İLK ZENCİ KÖLELER, SALGINLAR VE KATLIAMLAR SONUCU HIZLA, AZALMAYA BAŞLAYAN KIZILDERİLİ NÜFUSUN YERİNİ DOLDURMAK AMACIYLA XVI. YÜZYIL BAŞLARINDA GETİRİLMEMEYE BAŞLANDI.

BASLANGIÇTA ZENCİLER-
DEN SEKERKAMIŞI, PAMUK
VE TÛTÛN TARLALARINDA
YARARLANILIRDI.

DAHA SONRA EVLERDE DE ÇALIŞ-
TIRILMAYA BAŞLANAN KÖLELER, ZEN-
GINLIĞIN BİRER SİMGESİ HALİNE
GELDİLER,

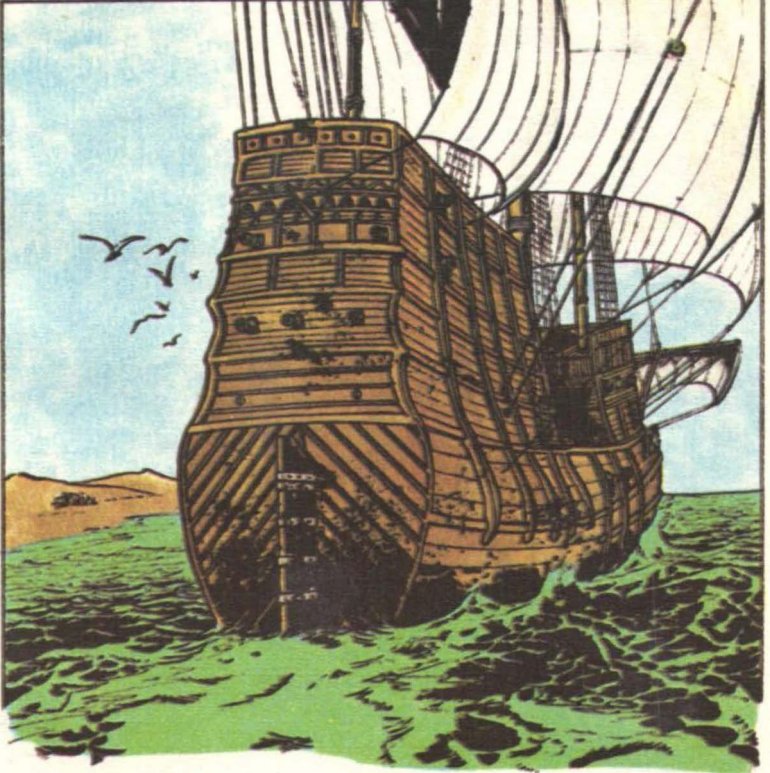

DANA ÖNCE SÖYLEDİĞİMİZ
GİBİ İSPANYA İLE AMERİKA
KİTASINDAKİ KOLONİLERİ AR-
SINDAKİ TİCARİ İLİSKİLER, DI-
ŞA KAPALI TEKELCİ BİR POLİTİ-
KA DOĞRULTUSUNDA GELİŞ-
ME GÖSTERMEKTEYDİ.

YENİDÜNYA'NIN YASAL TEK EFENDİSİ
DURUMUNDA OLAN KASTİLYA DIŞ TİCARET
VE DENİZ TAŞIMACILIĞI İLE İLGİLİ İŞLERİ
1503 YILINDAN BERİ, SEVİLLA'DE KURULMUŞ
OLAN "LA CASA DE CONTRATACION" ADLI
KURULUŞA DEVRETMIŞ BULUNUYORDU.

AMERİKA'YA GİDEN YOLCU VE
MALLARDAN BELLİ BİR ORANDA VER-
Gİ ALMAK, GEREKLİ GEMİLERİ KİRA-
LAMAK VE YOLCULUĞUN UYGUN
SARTLARDA GEÇMESİNİ SAĞLAMAK
BU KURULUŞUN GÖREVLERİ
ARASINDAYDI.

PAPA TARAFINDAN YÜRÜRLÜĞE KONULAN VE DENİZ-ASIRI TOPRAK-
LARIN EGEMENLİĞİNİ İSPANYA İLE PORTEKİZE BIRAKMIŞ OLAN 1494 TARİH-
Lİ TORDESİLLAS ANTLAŞMASI'NIN GETİRDİĞİ HÜKÜMLER DİĞER BATILI LÜKE-
LERCE SERT BİR ŞEKİLDE UYGULANMAMIS.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi <https://rantey.org>

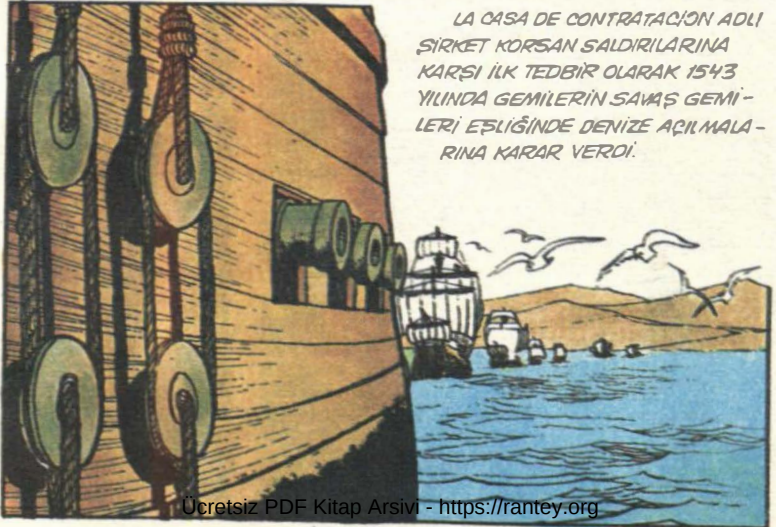
BU KONUDAKİ TEK YETKİLİNİN SEVILLE'DEKİ KURULUŞ OLMASINA
RAĞMEN ÖZELLİKLE İNGİLTERE, FRANSA VE HOLLANDA TARAFINDAN
HİMAYE EDİLEN KORSAN GEMİLERİ SIK SIK AÇIK DENİZLERDE RASTLADIK-
LARI GEMİLERE SALDIRMAKTA VE ONLARA AĞIR KAYIPLAR VERMEKTEYDİ-
LER. BUNLARIN İÇİNDE EN ÜNLÜLERİ, İNGİLTERE HESABINA ÇALIŞAN
KORSAN DRAKE (XVI. YÜZYIL) VE MORGAN (XVII. YÜZYIL)DI.

SİR FRANCİS DRAKE,
MACELLAN'DAN SONRA
DÜNYA TURLUNU TAMAM-
LAMAYI BAŞARMİŞ
ENDER DENİZCİLER -
DEN BİRİYDİ.

LA CASA DE CONTRATAÇION ADLI
ŞİRKET KORSAN SALDIRILARINA
KARŞI İLK TEDBİR OLARAK 1543
YILINDA GEMİLERİN SAVAŞ GEMİ-
LERİ EŞLİĞİNDE DENİZE AÇILMALA-
RINA KARAR VERDİ.

DAHA SONRA YOLCULLUKLAR YILDA İKİ KEZ SADECE BELİRLİ ZAMANLARDA YAPILMAYA BAŞLANDI. KARAYİPLER'E GİTMEK ÜZERE NİSAN AYINDA SEVİLLE'DEN DEMİR ALAN KONVOYA PORTO RİKO, KÜBA, HONDURAS, SANTO-DOMİNGO VE VERACRUZ ARASINDA SEYREDEN....

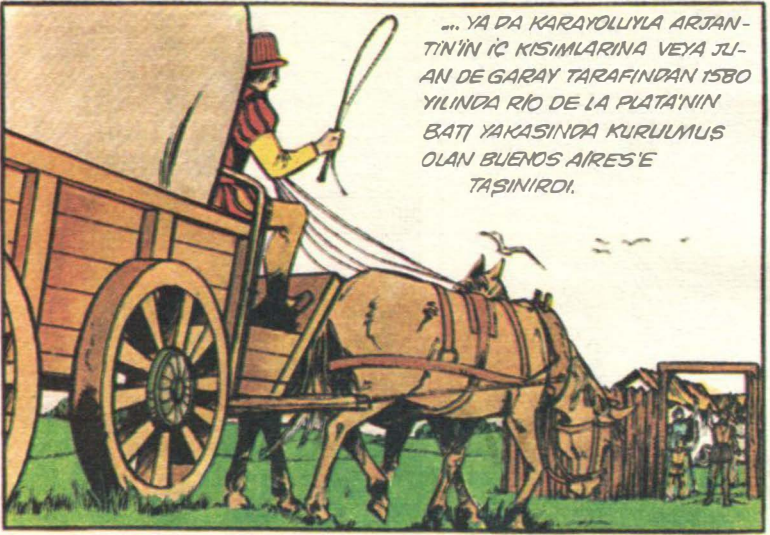
... DONANMA EŞLİK ETMEKTEYDİ. GEMİLER HAMMADDE VE DEĞERLİ MADENLERİN YÜKLENME İŞLEMİNİN TAMAMLANMASINDAN SONRA DONANMA EŞLİĞİNDE HAVANA'DA BİR ARAYA GELİRLER, DAHA SONRA DA TOPLU HALDE DÖNÜŞE GEÇİRDİ.

AĞUSTOS AYINDA TRİNİDAD,
MARGARİTA ADASI VE SANTA
MARTA İSKELELERİ İLE TİCARİ
PANAYİRLERİYLE LİNLÜ CARTA-
GENA VE PORTOBELD ARASIN-
DA SEYRETMEK ÜZERE DENİ-
ZE AÇILAN İKİNCİ DONANMAYA
"ANA KARA" ADI VERİLMEK-
TEYDİ.

MALLARIN BİR BÖLÜMÜ KARAYOLLIY-
LA PANAMA'YA GETİRİLİR, BURADAN
LİMA'YA GİTMEK ÜZERE GEMİLERE
YÜKLENİR. BAŞLICA DAĞITIM MERKE-
Zİ "KRALLAR KENTİ"YDİ. BURADAN YÜK-
LENEN MALLAR YA GEMİLERLE SİLİ'NİN
GÜNETİNDEKİ LİMANLARDA

... YA DA KARAYOLUYLA ARTAN-
TIN'İN İÇ KISIMLARINA VEYA JU-
AN DE GARAY TARAFINDAN 1580
YILINDA RİO DE LA PLATA'NIN
BATI YAKASINDA KURULMUŞ
OLAN BUENOS AIRES'E
TAŞINIRDI.

KOLONİ HALKI, İMKÂNLARIN ELVERİSSİZLİĞİ VE BÖLGEDE
YARI-GÖÇEBE BİR HALDE YAŞAYAN KIZILOERİ-
LİLERİN SALDIRILARINA RAĞMEN BUENOS
AIRES'TE KALMAKTA İSRAR ETMİŞ VE ADI
GEÇEN ŞEHİR GEREK STRATEJİK, GEREK-
SE TİCARİ ÖNEMİ SAYESİNDE BÜYÜK BİR
İLERLEME KAYDETMIŞTI

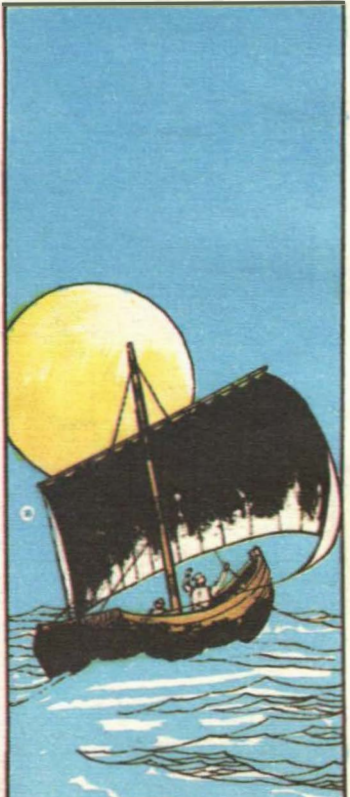

GÜZERGAHIN UZUN VE TEHLİKELİ OLUŞU
SİLİ VE RİO DE LA PLATA EKONOMİLERİNİ
OLUMSUZ YÖNDE ETKİLEMEKTE, TAŞINAN
MALLARIN FİYATINI BÜYÜK ÖLÇÜDE
YÜKSELTMEKTEYDİ.

HER İKİ TİCARİ MER-
KEZİN DE BU DURUMUN
DÜZELTİLMESİ YOLUNDA
KRALA YAPTIKLARI BAS-
VURU, XVIII. YÜZYI-
LIN ORTALARINA
KADAR SONUÇSUZ
KALDI.

İTHAL EDİLEN MALLARIN ÇOK AZI İSPANYA'DA ÜRETİLMEKTE, BÜYÜK BİR BÖLÜMÜ İSPANYA KANALIYLA ÖTEKİ AVRUPA ÜLKELERİNDEN SATIN ALINMAKTAYDI. BU DURUM MALİYETİN ARTMASINDA EN BÜYÜK ETKENDİ.

TİCARETTE İSPANYOL TEKELİNİN KIRILMASINA YÖNELİK ÇABALAR BÖLGEDE KAÇAKÇILIĞIN ARTMASINA NEDEN OLDU. KAÇAKÇILAR ÇOĞU KEZ KOLONİ İLERİ GELENLERİ TARAFINDAN HİMAYE EDİLİRDİ.

PORTEKİZLİLER TARAFINDAN RİO
DE LA PLATA'NIN DOĞU KIYISINDA
KURULMUŞ OLAN SACRAMENTO KO-
LONİSİ ZAMANLA İSPANYOL TEKELİNE
KARŞI BAŞLATILAN KAÇAKÇILIĞIN
MERKEZİ HALİNE GELDİ.

ÇOĞUNLUĞUNU İNGİLİZ MALLARININ
OLUŞTURDUĞU KAÇAK EŞYALAR BUENOS
AIRES'TEN KAYIKLARLA KARŞI YAKAYA
TASINIR....

... BURADAN LİMA YETKİLİLERİNİN BÜTÜN
ENGELLEMELERİNE RAĞMEN ARJANTİN'İN
İÇ KISIMLARINA VE BOLİVYA'YA SOKULURDU.

BU DÖNEMDE PORTEKİZLİLER TARAFINDAN
FRANSA VE HOLLANDA'NIN TEHTİDİ ALTINDAKİ
BREZİLYA'DA KOLONİLEŞTİRME FAALİYETİNE
HIZ VERİLMEMEYE BASLANDI. BU FAALİYET DOĞU-
DAKİ BAHARAT EKİMİNE ELVERİŞLİ TOPRAK-
LARIN LEHİNE BİR SÜREDEDEN BERİ İHMAL
EDİLMİŞ DURUMDAYDI.

BREZİLYA'NIN SAHİL KESİMİ (O DÖNEMDE
BREZİLYA'NIN YALNIZ BU BÖLÜMÜ BİLİNİ-
YORU) PORTEKİZ TARAFINDAN 12 LİMAN
KAPTANLIĞINA BÖLÜNEREK HER BİRİ-
NİN BAŞINA KRAL TARAFINDAN TAM
YETKİYLE ATANAN BİR SENYÖR GETİ-
RİLDİ.

BREZİL'YANIN KUZEBATISI SEKERKA-
MISI TARIMI İÇİN SON DERECE ELVERİSLİY-
DI. ANCAK KIZILDERİLİLERİN MEDENİYETTEN
KAÇARAK TEKRAR ESKİ ALIŞTIKLARI GÖÇEBE
YASAMA DÖNMELERİ, İSGÜCÜ ALANINDA BÜ-
YÜK BİR BOŞLUK YARATMIŞTI. PORTEKİZ HÜ-
KÜMETİ BU KONUYA BİR ÇÖZÜM.....

...GETİRMEK AMACIYLA "BANDE-
İRANT" ADI VERİLEN ASKERLERİ
KAÇAK KIZILDERİLİLERİ YAKALA-
MAKLA GÖREVLİNDİRDİ.

BANDEİRANT'LAR ZAMAN ZA-
MAN YENİ KIZILDERİLİLER BUL-
MAK AMACIYLA....

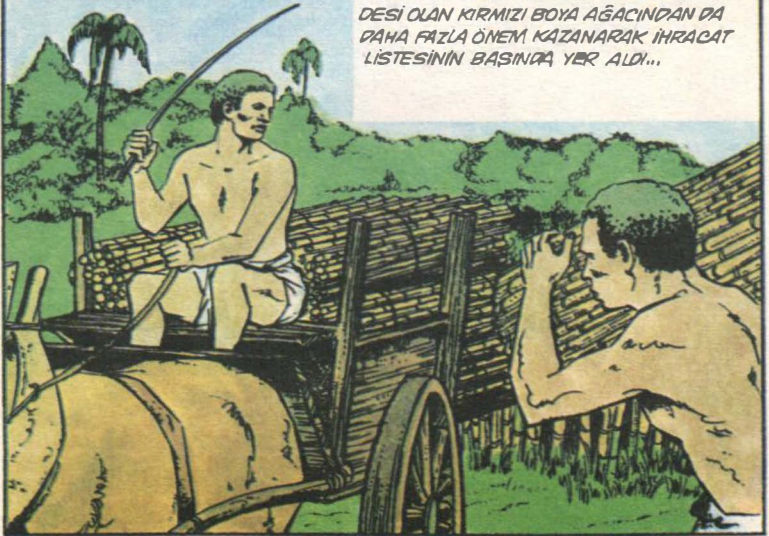

...KITANIN İNSAN ELİ DEĞMEMİŞ
BÖLGELERİNE KADAR UZANIRLAR,
BU ARADA TUTSAK EDİLEN KIZILDE-
RİLİLERİN SAFINDA ÇARPISAN MIS-
YONERLERLE DE MÜCADELE
EDERLERDİ.

KIZILDERİLİLERLE BASA ÇIKAMAYACAK-
LARINI ANLAYAN PORTEGİZLİLER BU KEZ
TARIM ALANLARINDA ÇALIŞTIRILMAK ÜZE-
RE ÇOK SAYIDA AFRIKALI ZENCİ KÖLEDEN
YARARLANMA YOLUNA GİTTİLER.

BUNUN SONUCUNDA ŞEKERKAMIŞI UZUN
BİR SÜRE BREZİLYA'NIN TEMEL HAMMAD-
DESI OLAN KIRMIZI BOYA AĞACINDAN DA
DAHA FAZLA ÖNEM KAZANARAK İHRACAT
LISTESİNİN BAŞINDA YER ALDI...

... VE YÜZLERCE KÖLENİN ÇALIŞTIĞI GENİŞ ARAZİLERE SAHİP ZENGİN BİR SINIFI DA BERABERİNDE GETİRDİ. BU KİŞİLER AYNI ZAMANDA ŞEKER RAFİNERİLERİNİN DE SAHİBİ OLUP "SENHOR DE INGENHO" (RAFİNERİ SAHİBİ) ADIYLA TANINIRLARDI,

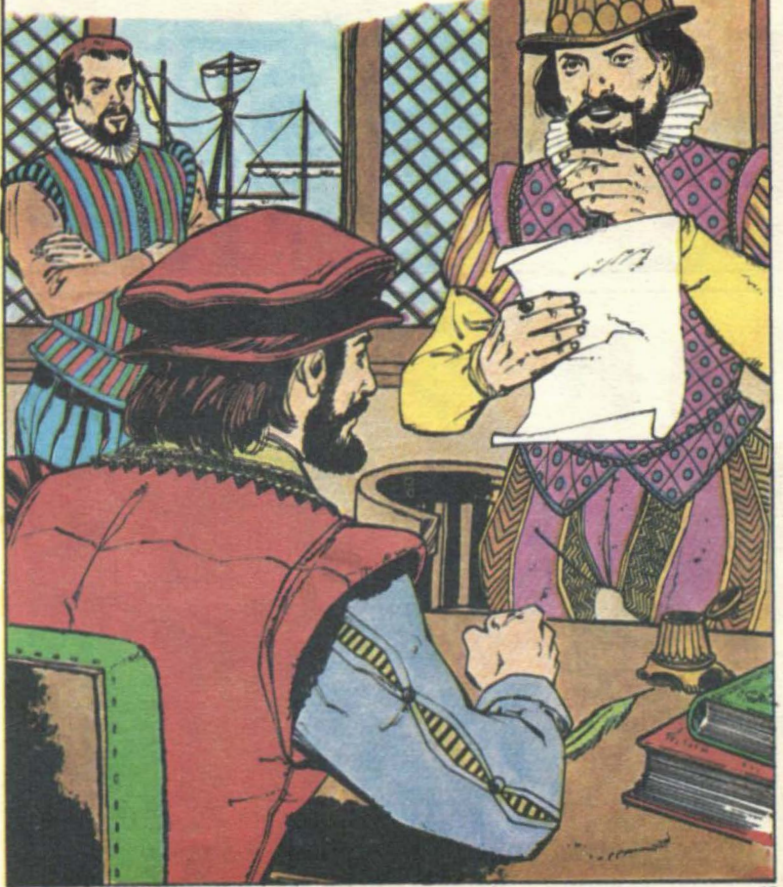

ÖZELLİKLE MINAS GERAIS ADLI
BÖLGEDE ALTININ VE DEĞERLİ MA-
DENLERİN BULINMASINDAN SONRA
BREZİLYA'DAKİ PORTEKİZ HÂKİMİYE-
Tİ GÜNEYBATIYA KADAR YAYILDI.

BU DÖNEMDE İSPANYA TAH-
TINDA HABSBURGLARIN YERİNİ
BOURBONLAR ALMIŞ BULUNU-
YORDU.

YENİ İKTİDAR MUTLAKİYETÇİ İDAREYİ GÜÇ-
LENDİRMEK AMACIYLA YETKİLERİ KISMA YOLUNA
GİTTİ. BUNDAN EN ÇOK ETKİLENENLER 1524'TE
SARILIKEN TARAFINDAN KOLONİLERİN Y. NET'İNİ
BELİRLEMEK AMACIYLA KURULMUŞ OLAN MEC-
LİSLER VE LA CASA DE CONTRATACION ADLI
KURULUŞTU.

MECLİS ÜYELERİNİN YETKİ VE SORUMLULUKLARININ BÜYÜK BÖLÜMÜ BU KARARLA DOĞRUDAN İRİAL TARAFINDAN ATANAN GÖREVLİLERE DEVROLDU.

BU DURUMDA KOLONİ YÖNETİCİLERİNİN ADLİ KONULARDAKİ YETKİLERİ DE ELLERİNDEN ALINMIŞ OLUYORDU.

DEVLET TEKELİNİN ARTIK İSLEMEDİĞİNİ
GÖREN YETKİLİLER İSPANYA VE KOLONİ-
LERDEKİ DİĞER LİMANLARA DA TİCARET
YETKİSİ TANIYARAK MAL AUSVERİSİNİ
SERBEST BIRAKTILAR VE....

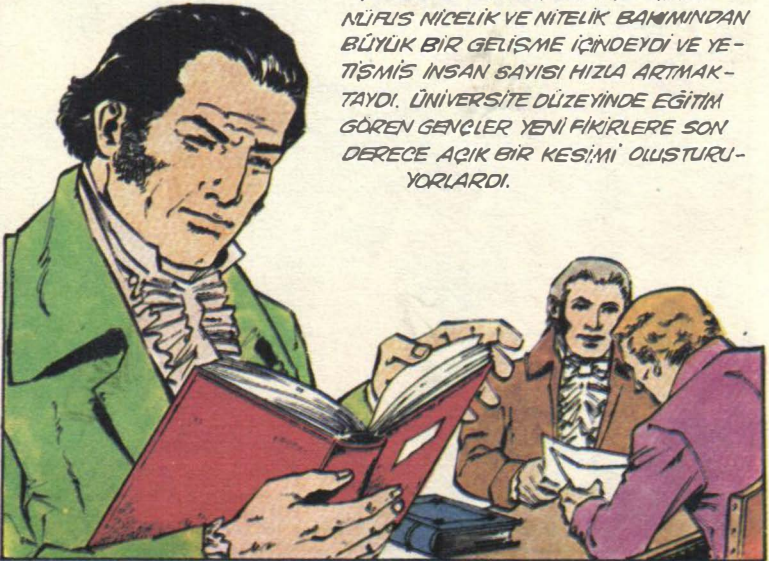

...KOLONİLERİ ÖZELLİKLE TARIM
ÜRÜNLERİNİN ÜRETİMİNDE TESPİK
EDER BİR POLİTİKÂ UYGULAMAYA
BAŞLADILAR.

İSPANYA BU TUTUMUyla EKONOMİ ALANINDA YENİ DÜZENLEMELERDEN YANA OLDUĞUNU GÖSTERMEK İSTİYOR ANCAK YİNE DE BU KONUDA DAHA ÇAĞDAŞ BİR POLİTİKA İZLEMekte OLAN FRANSA VE İNGİLTERE'NİN ULASTIĞI SEVİYEYE ERİŞMEKTE GÜÇLÜK ÇEKİYORDU.

AMERİKA KITASINDAKİ İSPANYOL NÜFUS NİCELİK VE NİTELİK BAKIMINDAN BÜYÜK BİR GELİŞME İÇİNDEYDİ VE YETİŞMİŞ İNSAN SAYISI HIZLA ARTMAYDI. ÜNİVERSİTE DÜZEYİNDE EĞİTİM GÖREN GENÇLER YENİ FİKİRLERE SON DERECE AÇIK BİR KESİMİ OLUŞTURUYORLARDI.

XVIII. YÜZYIL SONLARINDA AMERİKA DOĞUMLU ÇOK SAYIDA GENÇ VE ONLARLA AYNI GÖRÜŞTE OLAN BAZI İSPANYOLLAR, GETİRİLEN YENİ DÜZENLEMELERE RAĞMEN HÂLÂ ETKİNLİĞİ BÜYÜK ÖLÇÜDE HİSSEDİLEN MUTLAKİYETÇİ İDAREYE KARŞI ORTAK BİR TAVIR ALMAKTA GECİKMEDİLER. ULUSLARARASI EKONOMİK, SİYASİ VE SOSYAL KOŞULLARIN BAĞIMSIZLIK LEHİNE BİR GELİŞİM İÇİNE GİRMİŞ BULUNDUĞU BU DÖNEMDE İSPANYA İLE KOLONİLERİ ARASINDA ÇIKABİLECEK...

... BİR BAĞIMSIZLIK MÜCADELESİ KAÇINILMAZ GİBİ GÖRÜNMEKTEYDİ.

DÖNEMİN KRONOLOJİK GELİŞİMİ

1503

Katolik Krallar tarafından İspanya ile koloniler arasındaki ticareti denetlemek üzere Seville'de "La Casa de Contratacion" adlı bir ticaret odası kuruldu.

1511

Kıtada ilk "audencia" bu tarihte Santo-Domingo'da kuruldu. Bunlar üst düzeyde yargı organlarını oluşturuyorlardı.

1524

1524'te Şarlken tarafından kolonilerin yönetimiyle ilgili, kraldan sonra ikinci derecede yetkili bir meclis kuruldu.

1534

Yeni İspanya (Meksika) genel valiliği kurularak başına don Antonio de Mendoza getirildi.

1542-1544

Şarlken rahip Bartolomeo de Las Casas'ın Kızılderililere yapılan kötü muamele ile ilgili şikâyetleri üzerine kolonilerdeki huzuru sağlamak amacıyla bir dizi yeni kanunu (leyes nuevas) yürürlüğe koydu. Bundan rahatsız olan beyazlar arasında çıkan iç savaş ancak 1550'de, Pedro de la Gasca'nın çabalarıyla sona erecekti. Ülkedeki iç karışıklıklara bir son vermek amacıyla 1544'de Peru'da bir genel valilik kurularak başına Nunez de Vela atandı, ancak adı geçen yetkili, Gonzalo Pizarro tarafından kaçırlarak öldürüldü.

1549

Portekiz kralı Brezilya'daki toprakların idaresi ile ilgili merkezi bir hükümet kurdu. Hükümet merkezi, Bahia de Todos los Santos'tu.

1554-1556

Araukanlar Güney Şili'de beyazlara karşı büyük bir mücadele başlattılar. Şarlken 1556 yılında II. Filip adıyla İspanya tahtına geçen oğlu lehine tahttan feragat etti.

1560

1545 ve 1548 yıllarında işletilmeye başlanan Potosi (Bolivya) ve Zacatecas (Meksika) gümüş madenlerinin çevresi kısa zamanda önemli birer madencilik merkezi haline gelerek bölgenin ekonomik ihtiyaçlarını karşılamada büyük rol oynadılar.

1567

Fransızları bölgeden kovan Brezilya valisi Mem de Sa, daha sonra Rio de Janeiro adıyla anılacak olan yeni bir kent kurdu.

1571

Mexico, Lima ve Cartagena'da engizisyon mahkemeleri kuruldu.

1573

Koloni ticareti tekeli bu tarihte Seville limanı ile Cadiz'e verildi.

1580

Terk edilen Buenos Aires, Juan de Garay tarafından Rio de la Plata'nın sağ kıyısında yeniden kuruldu. İspanya kralı II. Filip Portekiz'i kendi topraklarına kattı. Brezilya bu tarihten sonra 60 yıl boyunca İspanya tarafından yönetilecekti.

1598

Bu tarihte İspanya tahtına III. Filip geçti ve ülke yavaş yavaş zayıflamaya başladı.

1608-1610

Araukanların 1554'te Şili'de başlattıkları isyan, Kızılderililerin uzun bir süre köle muamelesi görmelerine neden oldu. Cizvit tarikatına mensup rahipler tarafından Paraguay'da ilk misyonun 1610 yılında kurulmasından sonra güçlenen misyonerler zamanla bölgedeki nüfuzlarını bir hayli artırdılar.

1639

Papa tarafından bu tarihte yayınlanan bir fermanla Kızılderililerin köle muamelesi görmelerine bir son verildi.

1665

İspanya tahtına bu tarihte II. Carlos getirildi.

1680

İspanya'da kolonilerle ilgili bir anayasa hazırlandı. Portekizliler Buenos Aires'in karşısında Colonia do Sacramento adlı bir yerleşim merkezi kurdular. İspanyollarla sürekli çekişme konusu olan şehir, kısa sürede kaçakçılığın merkezi haline geldi.

1700

II. Carlos'un ölümüyle yerine XIV. Louis'nin ülkeyi V. Filip adıyla yönetecek olan torunu geçti ve Burbonlar sülalesi devri başladı. Avusturya ve Fransa'nın tahtta hak iddia etmeleri üzerine Veraset Savaşları patlak verdi.

1713

Bu tarihte imzalanan Utrecht Barışı ile savaşı son verildi. İspanya koloni ticareti konusunda İngiltere'ye bazı imtiyazlar tanımak zorunda kaldı.

1739-1740

Merkezi Kolombiya olmak üzere Yeni Granada genel valiliği kuruldu. Ertesi yıl İngilizler Portobelo'ya saldırarak savunma alanlarını yerle bir ettiler.

1767

1759'da tahta geçen III. Carlos, iktidar aleyhine büyük bir güç oluşturmaya başlayan Cizvitleri kolonilerden sürdü.

1776-1778

Bölgeyi Portekiz saldırısından korumak amacıyla geçici olarak kurulan Rio de la Plata genel valiliğinin başına don Pedro de Cevallos atandı. Teşkilat, 1778 yılında geçici olmaktan çıkartılarak sınırlarını Arjantin, Uruguay, Paraguay, Bolivya ve Kuzey Şili'ye kadar genişletti. İspanya ile koloniler arasındaki ticareti serbest kılan sözleşmenin imzalanmasından sonra, Seville ve Cadiz'in elinde bulunan ticaret tekeli sona erdi.

RESİMLERLE İNSANLIK TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ

GELECEK SAYI:

BÜYÜK BRİTANYA I
Kraliçe Elizabeth dönemi

RESİMLERLE İNSANLIK TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ

BÜYÜK BRİTANYA I
Kraliçe Elizabeth dönemi

KARACAN

BAYİNİZDEN
ŞİMDİDEN AYIRTINIZ